

Overweging: Palmzondag

Thema: Bejubeld en verguisd

Lezingen: Marcus 11,1-10; Jesaja 50,4-7 en Marcus 14,1-15,47

Zondag 24 maart 2024 René Hornikx

Goede mensen,

Waarom ging Navalny de weg die hij is gegaan? Waarom ging Jezus de weg die hij is gegaan? Is hier sprake van een innerlijk moeten? Van een gedreven worden door de geestkracht van God? Van een diepe overtuiging te willen opkomen voor de vrijheid en het geluk van mensen?

We zien twee reacties: vreugde en haat. Kort na de dood van Navalny vond men een briefje van hem waarop stond: 'Poetin geniet van het idee dat mensen bang zijn van hem'. Het motto van Navalny was: Geef nooit op! Ik wil dit verstaan als: geloof in het leven, geloof in de liefde, geloof in mensen, deel vreugde.

In Duitsland herstelde Navalny na een eerdere vergiftiging. Na zijn herstel stond hij voor de keuze: terug gaan naar zijn vaderland of in het buitenland blijven. Navalny koos om terug te gaan naar zijn vaderland. Om bij zijn mensen te zijn en te strijden voor hun vrijheid en tegen de machtshonger van het Kremlin.

Waar ik aarzeling en angst verwacht, geeft hij daar geen blijk van? Door welk innerlijk vuur maakte hij zijn eigen leven ondergeschikt aan een hoger doel? Waarom zette hij zijn eigen leven op het spel? Hij wist dat het regime in zijn land hem niet met rust zou laten en een nieuwe poging zou gaan wagen om hem naar het leven te staan. 16 februari 2024 was het zover. Zijn tegenstanders ingehouden blij, het volk bracht hem, met gevaar voor eigen leven hulde.

In de hof van Olijven is Jezus doodsbang. "Laat deze beker aan mij voorbijgaan?", vraagt hij aan God. Het zijn begrijpelijke woorden in een verscheurende situatie. Op dit kantelmoment kiest Jezus niet voor zichzelf, maar voor mensen die onderdrukt worden door het Romeinse regime. Hij kiest voor het lijden. Hij kiest voor de liefde en het vertrouwen die God hem schenkt. Bij Jezus horen liefde en lijden bij elkaar.

Voor velen is het omgaan met liefde en lijden lastig. Maar ook wij moeten leren omgaan met de lastigheden van het leven, zo betoogt de Belgische psychiater Dirk de Wachter.

Vandaag laat Jezus ons zien hoe hij met die lastigheid en dat lijden is omgegaan.

Twee korte zinnen in het evangelie laten dat zien: "Zachtmoedig zittend op een ezel." "Ik heb Mij niet verweerd". Deze twee zinnen zijn kenmerkend voor Jezus' leven. Ze geven aan wat voor hem waarde had in zijn leven: zachtmoedigheid, onvoorwaardelijk vertrouwen en grenzeloze liefde voor wat klein en onaanzienlijk is.

En geloof me, dit zijn echt geen dingen waar je vandaag eer mee kunt halen. Je komt er niet mee in de krant, je banksaldo gaat niet omhoog en je stijgt niet op de carrièreladder. Deze zachte krachten worden 'soft' genoemd.

Wij zijn vandaag meer ingesteld op kracht, snelheid en presteren, dan op stil aanwezig zijn, wachten en verdragen. Wij zijn zo ingesteld op actie en snelheid dat het ons steeds meer moeite kost om ons te laten raken door het lijden. Velen zijn vandaag van mening dat alle lichamelijke pijn en ongemak iets is voor de dokter die ons hier zo snel mogelijk vanaf moet helpen. Dit is wel een erg eenvoudig manier om naar lijden en verdriet te kijken.

"Ik heb Mij niet verweerd". In het leven van iedereen komen situaties voor waarin we eigenlijk niets kunnen doen. Waarin we niet actief kunnen optreden. We willen wel, maar het kan niet. In die situaties voelen we ons machteloos. We worden gedwongen lijdzaam toe te zien. Denk nu aan de mensen in Oekraïne, Gaza en Rusland. Durven we die lijdzaamheid nog wel aan?

"Ik heb Mij niet verweerd." Jezus deed niets tegen het onrecht en de pijn die hem werden aangedaan. Hij heeft niets gedaan om het te voorkomen. Hij is de weg gegaan die God en mensen van hem vroegen. Lijden kwam hierdoor op zijn weg. Jezus heeft dit lijden niet goedgepraat en ook niet weggepraat. Hij heeft het aangedurfd zich te laten raken door het lijden en hiermee is hij solidair geworden met mensen die lijden. In zijn strijd om een plaats te geven aan zijn lijden horen we Jezus klein-menselijkheid als Hij aan zijn Vader vraagt: "Laat deze beker aan Mij voorbijgaan." De uitzichtloosheid van het lijden is Jezus toch ten einde gegaan. En aan het einde vraagt hij aan God: "Waarom, mijn God, hebt Ge mij verlaten?"

Lijden en lijdzaamheid zijn vandaag niet populair. Maar het leven vraagt ook aan ons om hiermee om te gaan. Op ieders levenspad komen ze vroeg of laat voor. We kunnen ook de vraag stellen of leven nog wel leven is als het nooit door het lijden is aangeraakt? Uit eigen ervaring weet ik dat lijden, als je het in je leven toelaat en je er niet tegen verzet, je de waarde van leven, van welgemeende aandacht van den voor anderen beter leert kennen en waarderen.

Wat zien we als mensen lijden in hun leven toelaten... ?

laat lijden bij je binnen komen en durft te denken aan die jonge moeder, weduwe met kleine kinderen: ze vecht een vergeefs gevecht tegen een kanker in haar lijf en voor haar kinderen!

laat het lijden bij je binnen komen en denk aan de oorlogen in Oekraïne, Gaza en nog meer landen in de wereld, met vele doden, gewonden en nog meer vluchtelingen. Laat vragen naar zin en betekenis hiervan varen en kijk naar de mensen en zie: ze geloven echt, ze hebben steun aan elkaar en putten hieruit hoop. Ze geven niet op.

laat lijden bij je binnen komt en durf de vraag naar zin en betekenis van lijden prijs te geven. Jezus heeft het gedaan en we hebben gezien dat God aan zijn zijde blijft staat en hem doet verlangen naar vrede en liefde. God houdt zoveel van ons dat hij ons telkens weer laat zien dat leven, dat aangeraakt is door lijden, gaaf wordt, heel wordt en gaat stralen van liefde. En liefde laat zich niet dwingen, is niet te voorspellen, niet te verzekeren, niet uit te leggen. Liefde kun je niet veroveren en kopen. Liefde vind je en krijg je. Liefde wordt ons geschonken, echter nooit zonder lijden.

Laat je in de komende week raken door de liefde en door het lijden. Misschien mag je ervaren dat lijden leven is en leven lijden. En waar je aanvaardt dat leven, aangeraakt door lijden liefde wordt, je leven mag voor anderen.

En dan, als dat gebeurt, dan staat morgen de woestijn in bloei, dan zullen morgen de koppigste bloemen bloeien. Dan weet ik dat het de zwakke krachten zijn die de wereld vernieuwen. Dan weet ik dat liefde de dorre steppe van mijn leven in bloei zet. Dan weet ik dat lijden en liefde de twee zijden zijn van het leven. Ze horen bij elkaar als dood en verrijzenis.